

VALLÁSI ROVAT

Peszách – a jó példa inspirál

Peszách ünnepeinek utolsó napján a reggeli imában egy igazán különleges próféta szakaszt (háftárát) olvasunk fel. „Ma még Nőbban áll” (Jesájá 10:32) – így kezdődik ez a prófécia Jesájá könyvéből, amely az Asszír Birodalom nagyhatalmú uralkodójáról, Szánchéribről szól. Ma már a legtöbb ember a nevét sem ismeri, de egykor megtörhetetlennek tűnő országot irányított. Ezért volt szüksége a népnek erre a biztatásra: ma ugyan még áll a világbirodalom, de az Örökkévaló, a történelem irányítója, hamarosan mindent átformál.

A prófécia első része valóra vált, az Asszír Birodalom ma már nem létezik. A második része azonban a Messiás eljövételéről szól: „vessző sarjad Jisáj ágából [...] az Örökkévaló szelleme nyugszik rajta, bölcsesség, megértés, tanács, erő, tudás szelleme, és istenfélelem [...] a farkas együtt fog lakni a bárányal [...] megtölti a földet az Örökkévaló ismerete, ahogyan a víz a tengert befedi” (Jesájá 11:1–10). Az eredeti forгатókönyv szerint tehát Szánchérib bukását a dávidi dinasztia felemelkedésének azonnal követnie kellett volna. Mégis ezekre a mesés képekre, az itt leírt ideális világra azóta is várunk. Miért?

A választ Peszách ünnep történetéből kaphatjuk meg. Peszáchkor a zsidó nép csodák közepette vonult ki, szolgálkból egyik pillanatról a másikra lettek szabad emberekké. A gyorsan ajándékba kapott szabadságért azonban utólag meg kellett dolgozni. Negyven év telt el a pusztában, amíg a nép alkalmassá vált arra, hogy saját lábára álljon.

Peszáchkor a Teremtő megmutatta magát és csodáit, azért, hogy a nép inspirációt meríthessen belőlük, hogy aztán saját erejükből kialakítsák azt a világot, amiben Istennek tetsző módon tudnak élni.

Hasonló dolog történt Jesájá próféciájában is: az Örökkévaló kinyilatkoztatta népének, hogyan is nézne ki az ideális világ. Tervének részletességéből látszik, hogy Rajta nem múltott: Ő akár azonnal is el tudta volna hozni ezt az utópisztikus korszakot. De nem ez volt a szándéka, hanem az, hogy az emberek felismerjék, hogy ők maguk is meg tudják csinálni, vagy legalábbis hozzá tudnak járulni, hogy ez a terv valóra váljon.

Sokszor elég egy jó példát látnunk ahhoz, hogy motivációt kapjunk valami komoly dolog megvalósításához. Számos virágzó karrier kezdetét jelentette az, amikor az ifjú tanuló meglátta a nagy mestert, hogy milyen szakértelemmel, mégis milyen

egyszerűséggel végzi a munkáját. „Az írástudók irigysége sokasítja a bölcsességet” – tartja a Talmud (Bává Bátrá 21a). Ez az irigység pozitív, amikor az ember arra vágyik, hogy ő is rendelkezzen azzal a jó dologgal, amivel valaki más rendelkezik. Ha ez a dolog tudásbeli, akkor ez a fajta irigység nem vezet más bűnökhöz (pl. lopás).

Az Örökkévaló pontosan tudja, mi a jó nekünk. Ezért ebben a próféciában a szemeink elé vetítette annak a tökéletes világnak a képét, amit mi magunk talán el sem tudnánk képzelni. Az, hogy nem valósította meg, pozitív üzenetet is hordoz: ránk bízna, mert megbízik bennünk, hogy meg tudjuk csinálni mi is. Azt persze mondani sem kell, hogy mennyivel nagyobb értéket hordoz egy ilyen, nem ajándékba kapott jó világ, mert ezt igazán a magunkénak tudjuk érezni.

Mennyiben lesz ideális az a világ, amit ez a prófécia leír?

„Vessző sarjad Jisáj ágából” – ez egy királyról szól, aki Dávid házából fog származni (hiszen Dávid Jisáj fia volt).

„Az Örökkévaló szelleme nyugszik rajta, bölcsesség, megértés, tanács, erő, tudás szelleme, és istenfélelem.” Ritkaság, hogy egy nagy vezető különösen jámbor és bölcs ember legyen. Inkább az a tapasztalat,

lat, hogy a hatalom mámora kihozza az emberekből a legrosszabb tulajdonságaikat. Ha azonban ez az új király, a Messiás kerül a trónra, akkor ő egy nagy cádik, egy igaz ember lesz, aki a Tórában is jártas. Minden törvény érvényes lesz, amit a Tóra ír, így megvalósul az a társadalmi igazságosság, amit szent irataink előírnak.

„A farkas együtt fog lakni a bárányal” – Rámbám megmagyarázza (Hilchot Meláchim 11:1), hogy ezt nem elsősorban az állatokra értjük, hanem a különböző természetű emberekre, akik nem fognak többé harcolni egymás ellen, hiszen...

„...megtölti a földet az Örökkévaló ismerete, ahogyan a víz a tengert befedi.” Ez az elképzelhető legnagyobb adomány. Hiszen nem tud az egyik ember ártani vagy fájdalmat okozni a másiknak úgy, ha tudja, hogy azt az Örökkévaló látja. Mostani körülményeink között nehéz elképzelni azt a világosságot, azt a tiszta megértést, amit abban a korban érezni fogunk. Ebben a fényben lehetetlenség lesz rosszat tenni ember társainkkal. És ez az a világosság, aminek terjesztésében magunk is részt vehetünk. Elsősorban olyan módon, ha saját magunkat közelítjük ehhez az ideális állapothoz.

Szántó-Várnagy Binjomin Zeév
binjomin.hu

Ki tudja, mi a 0?

Ki tudja, mi a 3?

Ki tudja, mi az 5?

Ki tudja, mi a 8?

Ez a Mazsihisznek felajánlható

1% száma. Ha nekünk adja,

biztosítja bölcsődénk,

óvodánk, iskolánk, egyetemünk

és még számos intézményünk

működését, fejlesztését.

MOST MÁR TUDJA,

MI AZ A 0358.

Kellemes

חג

peszachi פסח

שמח! ünnepeket!

ZSIDÓ VILÁGHÍRADO

Belorusszia

A holokauszt áldozatai emlékére a Menora egyesület szervezésében emlékményt tartottak Hrodno (Grodno) városban. A felvonuláson több százan vettek részt, köztük *Grigorij Abramovich* minszki rabbi, valamint a helyi ortodox és lutheránus közösség vallási vezetői. A menet útja az egykori gettó kapujától a zsinagógáig tartott. A bevonuló német megszállók a városban két gettót létesítettek, amelyek 1941 novembere és 1943 márciusa között működtek. A náci áldozatainak száma meghaladta a húszezret. A második világháború előtt a város mintegy 60 000 lakosának a fele zsidó volt. A jelenleg 360 ezer lakosú Hrodnóban már csak néhány száz, főleg idős hittestvérünk él.

Lengyelország

A lengyel főváros Gdansk pályaudvarán elhelyezett emléktáblánál megemlékeztek az 1968 márciusában kezdődött antiszemita hullám során az ország elhagyására kényszerült zsidókról, akiknek a száma megközelítette a húszezret. A „prágai tavasz” hatására lengyel értelmiségiek és egyetemisták fellázadtak a kormány politikája ellen. A megmozdulásokat és a diáksztrájkot a hatóságok Mieczyslaw Moczar belügyminiszter irányításával brutálisan elfojtották. Az eseményeket antiszemita kampány követte. Sok zsidót eltávolítottak a munkahelyéről és felszólítottak az ország elhagyására. Az állomáson tartott ünnepséget *Golda Tencer*, a Varsói Zsidó Színház igazgatója szervezte, aki kijelentette, hogy az események „nagy tragédiát jelentettek azok számára, akik elmentek, de azoknak is, akik itt maradtak”. „Ha az 1968-as generációról beszélünk, a mai fiatalok nem tudják, hogy miről van szó.” A résztvevők megkoszorúzták az emléktáblát.

Németország

A múlt század harmincas-negyvenes éveiben a BMW a náci hadiipar egyik legfontosabb szállítója volt. A gyár műhelyeiben, ahol elsősorban repülőmotorok készültek, a koncentrációs táborok sok zsidó foglya is robotolt. A cég 1999-ben egy kárpótlási alapot is létrehozott az egykori kényszermunkások számára. A BMW vezetése a cég alapításának századik évfordulója alkalmából most hivatalosan is bocsánatot kért azoktól, akiknek a második világháború idején „súlyos szenvedéseket okozott”. A londoni Independent szerint a vállalat korábbi tulajdonosait, Günther és Herbert Quandt szoros kapcsolatokat fűzték a náci vezetéshez. A rabszolgamunka havonta mintegy 80 deportált halálát okozta.

Lettország

A rigai rendőrség öt német antifasisztát vett őrizetbe, akik a Waffen-SS-hez tartozó Lett Légióra emlékező, a kormányzat támogatását élvező felvonulás ellen akartak tiltakozni. A német csoport vezetőjét, *Cornelia Kerther* a repülőgépről sem engedték leszállni. A rendőrség a neonáci rendezvény ellen tüntető rigaiak ellen is erőszakosan lépett fel. *Efraim Zuroff*, a Simon Wiesenthal Központ igazgatója szerint az 1943-ban alakult Lett Légió közvetlenül nem volt érintett a holokausztban, de számos tagja a megszállókkal együttműködő Arais kommandóban vagy más különítményekben aktívan részt vett a zsidók kifosztásában és elpusztításában. A légiónak 1944 júliusában mintegy 87 000 tagja volt.

Olaszország

A velencei gettó ötszáz évvel ezelőtt, 1516-ban létesült. Leonardo Loredan dózse és a szenátus egy csatornák által határolt szigetet jelölt ki azoknak a zsidóknak, akik itt akartak élni. A 17. században már ötezer zsidó lakott a zárt

területen, ahova csak nappal lehetett bejutni. Az újonnan érkezettek részére hat-hét emeletes „felhőkarcolókat” építettek. A gettóban öt zsinagóga épült, amelyekből kettő jelenleg is működik. 1792-ben Napóleon leromboltatta a gettó kapuit, és a zsidók szabadon távozhattak. 1943–44-ben a náci olasz szövetségeseik segítségével 250 velencei zsidót hurcoltak el Auschwitzba, akik közül csak nyolcan tértek vissza. A város önkormányzata és a zsidó hitközség bizottságot alakított az évforduló méltó megünneplésére, aminek része Shakespeare Velencei kalmár című darabjának szabadtéri bemutatója és más kulturális programok. A terület a világörökség részét képezi. Az egykori gettó területén állandó jelleggel húsz, a városban ötszáz zsidó él.

Kovács

Körzeti kitekintő

Debrecen

Zájin ádar

A reggeli imádkozás után elmentünk Nagykállóba, Eizik Taub rabbi sírjához, hogy emlékezzünk rá, és imádkozzunk a Mindenhatóhoz. Este a Chevra Kadisa által szervezett emlékezés zajlott a DZSH kultúrtermében. *Horovitz Tamás* elnök köszöntője után *Aser Ehrenfeld* főrabbi méltatta Mózes, legnagyobb prófétánkat, és szölt születésének és halálának évfordulójáról. Hallhattunk történelmi szerepéről. Ő vezette ki a zsidóságot Egyiptomból a sivatagba. Ő hozta le a Szináj hegyéről a Tízparancsolatot. Eizik Taub nagykállói (Debrecentől 45 km) csodarabbi emléket is felidézte, akinek szintén erre a napra esik a Jahrzeitja. A cádik a magyarországi chászidizmus atyja volt. Számátalan történet maradt fenn a kelet-magyarországi chászid zsidók körében nagyon tisztelt rabbiról. Az ő nevéhez fűződik a „Szól a kakas már” népdal is, melyet *Éliás Viktor* előadásában, *Grósz Zsuzsanna* zongorakíséretével hallhattunk. Ezt követték még más, zsidósághoz kapcsolódó dallamok. Megemlékeztünk a közelmúltban elhunytakról. Legyen emléküik áldott!

Vájkra szombatja

Vájkra szombatja a szokásosnál népeesebb körben zajlott le. Hétvégén vendégünk volt a Debrecenből elszármazott *Lefkovits Zoltán* és felesége, *Judit* New Yorkból, valamint hét unokájuk közül a három legidősebb: *Yeremit, Michael* és *Jonathan*. Ez nem meglepő hír, ők gyakori vendégei és támogatói a hitközségnek. Egyre népszerűbb hagyomány, hogy a szülők, nagyszülők megmutatják a leszármazottjaiknak szülőhelyüket. Először Budapesten a nagymama szülővárosát ismerték meg a szülőházzal, majd Debrecenben folytatták zárandokútjukat. A hitközség emeletén lévő zárandokszállás kényelmes volt, az étkezések is a zsinagóga vonzáskörében zajlottak. A péntek esti, majd a szombat reggeli kidusra, mely egy gazdag fogadásnak is beillt, meghívtuk a tagságot is a kultúrtermünkbe.

Két tanítást is hallhattunk. *Aser Ehrenfeld* főrabbi arról a különleges púrim előtti szombatról, *Zachor* szombatjáról mesélt. Az emlékezés a génjeinkben van, ebből élünk és léte-zünk. A diaszpórát az emlékezés tartja fent. *Jonathan Lefkovits*, az egyik unoka, jesivában tanultakat felidézve taglalta, mi rejtőzik az „emlékezz” és „ne felejt” szavak mögött. Amalék tettét nem szabad elfelejteni. Az emlékezés most különös jelentőséggel bír, mivel meglátták Prága, Budapest zsidó emlékeit, a nagyapa szülőhelyét és zsinagógáját, ahol felnőtt.

Az „amerikai tábor” erősítették *prof. dr. Gergely Judit* éppen itt lévő, Amerikában élő unokái, *Dorinka* és *Lacika*.

A Lefkovits unokák vallásos nevelésben részesültek, erről akkor is meggyőződhattunk, amikor dallamos imádkozásukat hallhattuk szombat reggel a zsinagógában. Az itt tanuló izraeli egyetemisták most is részt vettek az imádkozásban, barátságra kerültek a fiúkkal.

A szombati kiduson *Horovitz Tamás* elnök szeretettel köszöntötte a hittestvéreket és a vendégeket, megemlítve a régi családi kapcsolatot.

Lefkovits Zoli szemébe könny szökött, amikor megmutatta, hogy a szülei hol imádkozott a Pásti utcai ortodox zsinagógában. A szombat délutáni imádkozás, a zmiroszolás ünnepi hangulatban zajlott. A finom ételekről a hitközség kóser konyhája gondoskodott.

A szombati kimenetele után a Debrecen Televízió riportot készített Lefkovits Zolival mint holokauszt-túlélővel. A riport része lesz a helyi televízió holokauszt-túlélőkkel készített anyagának. Ez a beszélgetés sem maradt könnyek nélkül. Lefkovits Zolinak jó érzés volt felidézni gye-

rekkorát és megmutatni az emlékhelyeket az unokáiknak. Reméljük, hogy ez a „divatos” látogatási forma egyre több hittestvérünket csábít majd vendégül városunkba, hitközségünkhöz. Minden feltétellel rendelkezünk ehhez, hazavárunk, idevárunk mindenkit szeretettel!

Púrim

Kevés zsidó ünnepen szórakozhattunk felhőtlenül. A púrim kivétel, sőt kötelező az önfeledt vidámság. Ez 100%-ban megvalósult hitközségünkben.

Fehér Tamás DZSH-elöljáró, örökös ünnepi konferanszié vezette a délutánt. *Aser Ehrenfeld* főrabbi méltatta az ünnep jelentőségét. Az

A szünni nem akaró taps igazolja, hogy a profik mellett a „saját anyagból” történő előadásoknak is nagy sikerük van, és a hallgatóság is igényli ezt.

A meghívott Tűzvarázs együttes vidám táncos műsorában a népi táncos párok a táncot és a humort ötvözték. A közönséget is felcalták a színpadra egy közös táncra, melyet mindenki nagyon élvezett. *Horovitz Tamás* elnök kimagasló ügyességgel ropta. Szerencsére a színpad kibírta ezt az erőteljes igénybevételt. Az biztos, hogy a gonosz Hámán megijedt, el fogja kerülni hitközségünket, amit kívánunk tiszta szívból mindenkinek.

Lefkovits Zoltán és unokái

ismert történet mellett idézeteket hallhattunk Eszter könyvéből. Különösen érdekes volt a 4. szakasz 14. verse, mely Eszter királyi szerepének jelentőségéről szól. Valaki irányítja sorsunkat, valaki „beprogramozza” egy „számítógépbe”, és ennek eredményeként tevékenykedünk. Eszter feladata volt a zsidók megmentése, ezt a feladatot szánta neki az Örökkévaló. Nekünk is szán feladatot, az igazak útját járjuk, harcoljunk a zsidóság fennmaradásáért.

A hitközség „Zs-faktor” kórusa most egy éve alakult. A fellépésük nem maradhatott el, repertoárjuk bővült, már saját szövegezésű dalt is hallhatott a nagyeredmű, mely a hitközségi tagokat is számba vette. A kórus előadásában megszólaltak ismert, alkalomhoz illő héber dallamok, magyar slágerek is. A zenei produkciót igyekezett teljessé tenni a kórus egyetlen meghívott férfi tagja, *Éliás Viktor*, aki szólókat is énekelt, valamint az elhangzott „slágerek” zongorakísérője, a DZSH alelnöke, *Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna*. A szövegek kivételével jelentek meg, azaz a nem titkolt szándékkal, hogy a közönség is bekapcsolódjon a „Zs-faktor” munkájába. Ezután az „Eszter tekeréscsőtől piskótatekerésig” címmel *Kreislér Gábornak* a púrimi történet szereplőiről szóló humoros írást olvasta fel az alelnök asszony.

Nem maradhatott el az értékes nyereményekért szóló tombolasorsolás sem. Volt, akinek külön hordárt kellett fogadni a nyeremények elszállításához.

Tudjuk, hogy Izraelben nagy hagyománya van a jelmezes felvonulásnak, és most már elengedhetetlen Magyarországon, így Debrecenben is. A *Hidasi Kati* (négyzeti elnök) és *Zámbori Edith* (irodavezető) alkotta páros „dada-baba” produkciója vitte el a pálmát. Az óriás cumizó baba egy szupermarket bevásárlókocsijából mint babakocsiból gögicselt a közönségnek. A közönség sikerét, szavazatát elnyerte még az autentikus japán gésa és a cigánylány is. Láthattunk a felvonulók között cowboy-lányt, snároló koldust, jósnőt, parasztlányt, bolíviai zsidót, Pirokát, aki nem tudott megszólalni, mert megette a farkast, és még ki tudja kit. Ötletességben nem volt hiány.

Vác

Vác polgármestere – a helyi hitközség és a Duna–Ipoly–Gálga Regionális Holokauszt Oktató-Kutató Központ javaslatára – háromnapos autóbusszos erdélyi kirándulással jutalmazta a Raoul Wallenberg tanulmányi versenyen részt vevő három váci középiskolás csapatot és a felkészítő tanárokat.

A csoportot a nagyváradi hitközségben *Koppelman Félix* elnök fogadta. A diákok előadást hallgattak meg az ottani zsidóság történetéről és jelenlegi tevékenységéről. Megtekintették a magyar és a román kormány, valamint az Európai Unió támogatásával felújított zsinagógákat.

A társaság ezután Kolozsvárral és Székelyudvarhellyel ismerkedett, és szánkoztak a Hargitán.

A csoportot *Turai János*, a váci hitközség elnöke, *Turai Valéria*, a Duna–Ipoly–Gálga Regionális Holokauszt Oktató-Kutató Központ ügyvezetője és *Kálmán Nóra* tanárnő vezették.

Jövőre várhatóan több váci középiskola fog a versenyre benevezni, a versenyzőket és a felkészítő tanárokat a Duna–Ipoly–Gálga Regionális Holokauszt Oktató-Kutató Központ fogja segíteni.

A diákok erdélyi programját támogatta még Székelyudvarhely Megyei Jogú Város önkormányzata, a Váci Zsidó Hitközség és a Duna–Ipoly–Gálga Regionális Holokauszt Oktató-Kutató Központ.

Még jóformán meg sem száradt a tinta a hitközség által létrehozott Duna–Ipoly–Gálga Regionális Holokauszt Oktató-Kutató Központ Alapító Okiratán, máris keresettek lettek az intézmény kiadványai, mondja a Bouchal Nemzetközi Könyvküldő Kft. ügyvezetője, aki már harmadszor járt a váci Óberlander téren a dokumentációs központ által rendezett könyvkiállításon.

Különböző nyugat-európai és tengeren túli egyetemek és más intézmények kértek a váci kiadványokból: először a Harvard, a Chicagói Egyetem és a kaliforniai San Diego Egyetem kapott egy-egy példányt. Úgy látszik, hogy érdekli őket a téma, mert azóta újabb rendelések jönnek. Főleg Tom Lantos, Henryk Slawik, id. Antall József és Radnóti Miklós váci és a régió belüli szereplése tarthat számot nagy érdeklődésre.

Milyen kiadványokat kérnek?

Nagy sikere van a „Zsidó emlékek és látnivalók a Duna–Ipoly–Gálga menti településeken” magyar–angol nyelvű útikönyvnek, a magáról a dokumentációs központról szóló ismertetőnek, és további négy kiadvány után is élénken érdeklődnek, mondja *Turai Valéria* ügyvezető.

Egyáltalán miből és hogyan jött létre az intézmény?

Hitközségünk hozta létre a Magyar Holokauszt Emlékévkönyvet a Civil Alap – 2014 pályázaton nyert forrásból, majd az ezt követő jelentős állami támogatásból, tájékoztat *Turai János* hitközségi elnök. Az oktató-ku-

tató központ hét járás közigazgatási területén dolgozik, valamint a dél-szlovákiai Ipolyság (Sahy) és lévai körzet egyes településein. Jelenleg 22 középiskolával vannak kapcsolataink. A történelemtanárok és a tanulók közreműködésével kutatjuk és tanítjuk a régió holokauszt kori történetét, lehetőleg minden települését. Kapcsolatot tartunk az Antall József Tudásközponttal, a Tom Lantos Intézettel, Izraelből a Magyar Nyelvterület Emlékeit őrző cfáti múzeummal. Azon vagyunk, hogy minél több olyan intézménnyel legyen kapcsolatunk, amelyek a holokauszt oktatásával és tanításával foglalkoznak. Központunk 2015. szeptember 19-én jött létre, és máris hat helyi munkát tudhatunk magunkénak, iskolánkba a tanulók szívesen jönnek, sikerélményként élik meg, amikor saját településük 20. századi történetét ők maguk írják meg, meséli *Turai Valéria*.

Schnábel János

Székesfehérvár

A hitközség ünnepségén megtelt az imaterem. *Neubart István* elnök üdvözölte a megjelenteket. Örömet fejezte ki, hogy minden eseményükön szinte teljes létszámban részt vesznek a kile tagjai. Ezt követően köszöntötte a közösség egyik legidősebb tagját, *Goldmann Miklós* 90. születésnapja alkalmából. Kérte az Örökkévalót, hogy továbbra is ilyen jó fizikai és szellemi állapotban legyen, majd átadta a hitközség ajándékát. Ezt követően *Mányi-Szabó Ferenc* beszélt a Megiláról, Eszter történetéről. Az ünnepi műsort *Garai Róbert* és *Kertész Péter* színművészek vidám műsora követte. Tabi László írásai, Hecsek és Sajó jelenetek biztosították a jó hangulatot. Végül a hitközség vezetése a hagyományos púrimi süteményekkel, flódnival és Hámán-táskával látta vendégül a megjelenteket.

Hunyadi tér

Nemhogy üljő, de állóhely sem igen akad a két helyiségben. A Megila-olvasás után kezdetét vette a program.

Elsőként – hagyományosan – a Benjámin Óvoda kicsinyei léptek a „színpadra”, szinte mindnyájan kis jelmezekben. *Böcskei Andrea* óvodapedagógus betanításában héberül-magyarul énekeltek, kis kezükkel szinte magyarázva az elhangzó dalokat. Tüneményesek voltak.

A kicsiket követték a nagyobbak. A két fantasztikus humorista, *Varga Ferenc József* és *Aradi Tibor* néhány szösszenete tényleg abszolút megalapozta a vidámságot. Zárószámként a Béjn Hájámim zenekar duóformációját hallhatták az érdeklődők, s mint eddig mindig, a tökéletes hangzás, a választott számok nagy sikert arattak.

A program után még kaptunk tanítást a vallási vezetőitől, majd meglepetésként két kategóriában jelmezes verseny zajlott, színvonalas ajándékokkal.

A sütemények a Laky Konyha cukrászremekei voltak.

Gj

Zuglói széder

Április 22-én, pénteken, fél hétkor fogadjuk

a sábbátot és az ünnepet.

A vacsora ára: 4000 Ft/fő.

Gyermekeknek 13 éves korig 2000 Ft/fő.

Jelentkezni

a 06-30-249-5463-as számon,

Kurcz Tamásnál lehet.

A szertartást Kardos Péter főrabbi és Kardos László kántor vezeti.

Memon Katalin

STARK ANDRÁS

Szabálytalanul személyes emlékek prof. dr. Schweitzer Józsefről

**Intrauterin emlék 1947
végén, talán 1948 elején**

Egy modernnek számító, talán a második világháború előtti utolsó béke-években elkészült bérház második emeletén. A parkettázott nagyszoba közepén orosz katonák tűzrakásának megfeketedett nyomai. A fiatal lány – még alig asszony – Auschwitzot élte túl, talán vitalitásának, határtalan élet-szeretetének is köszönhetően, a halálmenetből megmentve nővérét. Már alijázásra is készülve, mégis itt tartotta valami, talán a férfi, 13 évvel idősebb, feleségét, kisfiát elvesztve, munkaszolgálatot megjárta, készen az újrakezdésre. Ennek gyümölcseként lehetek részese én is a készülő eseménynek azon a helyen, ahol a legjobb dolga van az embernek az életben, anyám házában. Fölállítják a chupét, biztos ott van néhány barát is – Géza és Lajos, Ellike és Lócsi –, ott vannak, ott lehetnek, mert Van Rabbink. Az enyém is! – de hogy köze van hozzám, és közöm lesz Hozzá, az biztos. Hiszen azért van ott – mi másért! Hogy pár hónap múlva személyesen is megismerkedhessek az ünnepi aktus résztvevőivel, és a nyolcadik napon felvehessenek „Ábrahám szövetségébe”. Hogy neve legyen a gyerekek, „Mojse ben Avrohom”. Talán az egyik első esketése ez a fiatal Rabbinak, aki alig pár hónapja mondta el a rabbiavatáson, társai nevében is: „Szolgák lettünk ma...” Így hát 47 októberében lett Rabbink, nekem, szüleimnek, az alig kétszáz hazatértnek, a városnak, Pécsnek.

**Egy tört fénykép az ötvenes
évek közepéről, púrimkor**

Goldmark Terem, háttérben a tóraszekrénnel. És mennyi gyerek! Legálább harminc, jelmezekben, púrimspilután. Eszter, a Királynő, Ábrahám Zsuzsi – milyen szép kislány! Nem véletlen, hogy tetszett nekem is. A Királyra már nem emlékszem. Mellette a Rabbi bácsi áll, magas homlokkal, vékony kis bajusszal. A Királynő mellett pedig Ági néni, az ifjú rabbifeleség. Itt igazából ők a fejedelmi pár. A Rabbi bácsi arcán öntudatos büszkeség, a lelkipásztor öröme, hogy a közösség újraéledt, fennmarad, és folytatódik. Mibennünk. Csak a kamera látja a sok kedves-mafila fiúarcot, a merengő-mosolygóra beállított lánykatekintetet. Ági néni arcán méltóság, s talán a pillanat ünnepélyessége és komolysága mögül előbukkanó finom mosoly.

A fényképet készítő és megőrző fotográfus Violáné. Talán Ő vagy a Szeretetotthonba költözése törte meg a képet – hol másutt, mint ahol én állok, matrozruhában.

**Sok-sok talmud-tóra-óra sú-
rított emlék-fényképe**

Gyermeki csintalanságok, rosszalkodások, figyelmetlenségek közben – hogy, hogy nem, mint egy mese, izgalmas kalandok sora – miénk lesz egy nép múltja, történelme, a Teremtés, az én népem története. A hitközségi iroda, tanulásunk színtere, a zöldposztos asztalok, szakállas rabbik fényképe a falon, az Auschwitzból csontsoványan hazatért ikerpár. Mennyi türelem kellett hozzánk, és tapintat, de legfőképp tolerancia, hogy az iskola ideológiája – e fogalmakat és értelmüket akkor persze még nem tudom, de a hatásukat érzem – és a „hittan” tudása ne keltsen zűrzavart fejünkben – mikor úgyis volt benne elég.

Ekkor születtek meg bennünk – én legalábbis kitörölhetetlenül emlékszem – a felismerés, hogy a Rabbi bácsi tudja mozgatni a fület! Mikor lendületesen magyaráz, fölvonja szemöldökét, hátracsapja füleit, ráút az asztalra, ujjai visszacsapódva továbbítják a lendületet gondolatai szárnyalásához – és mi isszuk a szavait. Percekig elfeledkezünk meghúzni szomszédunk copfját, fület, elcsenni tollát, füzetét. Egy életre belénk ivódik a tudás, hogy

az Örökkévaló egyetlenegy, hogy kik voltak őseink, hogy honnan erednek gyökereink, hogy zsidók vagyunk.

**Bár micvó – gyermekkorom
talán legboldogabb napja**

Igen, bizonyosan a legboldogabb, hiszen annyi ajándékot soha nem kaptam, mint akkor. Feledtette a sok fáradságot, tanulást, gyakorlást, amit a háftóra megtanulásával, az imaszíjak használatának gyakorlásával járó küzdelem jelentett. Az, hogy milyen terhet, fáradságot jelenthetett egy ilyen amhorec megtanítása mindeuna tudásra, persze akkor engem mit sem érdekelt – ma már sejtem, s hálát érzek érte.

Hálát, amiért a Rabbi bácsi segítségével, hogy felejtethetlenné váljon számomra az a nap, amikor a tóra elé járultam, ahol sikerrel felolvastam a háftórát, és mennyien gratuláltak! És micsoða uzsonna otthon, ennyi vendéget, ennyi gyereket még soha nem hívtak – engedtek – hozzám. És ahány gyerek, annyi ajándék, könyvek, csomagok mindenfelé – és megkaptam első, saját tálszomat és az ajándék imakönyvet. Akkor még gyűrűt nem kaptunk ám, mint manapság!

Pubertás, identitás

Ha egy kamasz, aki előtt kinyílik a világ, és megfogalmazódnak a lét és nemlét végső kérdései, és úgy érzi, fogékony mindenre, ami betű, kép és hang, és érteni véli a szokatlant, a megbotránkoztatót, hogy ő „avantgárd”, és ha nem kaphat kérdéseire választ, vitára kihegyezett szavaira érdembeli roposztot – hiszen apja „csak” egy köztisztelőnek örvendő kereskedő – szellemi társat, partnert találhatott ott, a rabbiaközben, aki komolyan vette, és – ami a legfőbb csoda! – akivel egyenrangúnak érezhette magát. Amikor 18 évesen az ember rátalál a kérdésre, és verset kínálódik belőle – „magyar vagyok vagy zsidó”, „hisz anyámnak apját, apám fiát és annak anyját égették el, és füstjük e földre száll”, és felfoghatatlan, hogy hagyhatták, engedték, hogy tegyék és tették ezt velük –, értő figyelemre, bölcs meghallgatásra, tűnődésre készítő válaszokra lelt a Fürdő utca 1. szám alatt.

Akkor és ott kezdtem rátalálni saját válaszaimra, hogy a zsidó sors a létezés kihívása, folytonos kérdészés, hermeneutikus rejtvény, a másság örök szimbóluma, vállalható éna-zonosság, „judentitás”.

Persze eltelt majd több mint két évtized, mire leírhatóvá és kimondhatóvá érik bennem mindaz, amire akkor és Tőle kaptam indítást. Már sokan vagyunk körülöttem, egy öntudatra akkor ébredt nemzedék, a holokauszt után születettek, „mi, 48-asok”, egyetemisták, jogászok, bölcsészek, leendő orvosok. Már nem „bácsi” nekünk, ezt érzeti is velünk, segítségével egymásra és önmagunkra találhatunk. Ekkor még szigorú az „anticionista” köntösű represszió, minden „gyülekezés” szigorúan a vallási összefüggés látszatára kényszerült. Ő megtalálta a módját, hogy összehozzon minket, megízleltetve velünk a közösség, az együvé tartozás örömét.

**Néhány fénykép – avagy újra
a chüpe alatt**

Ezek után szinte természetes, hogy az ember társat is a Goldmarkban, púrimi szórakozás, tánc közben talál. A zsinagóga – melynek udvarában egykor kisgyerekként Jajm Kippurkor kergetőztünk, szedtünk és dobáltunk gesztenyét, ahol fülünkbe vésődtek a jól ismert dallamok – most csendes, bensőséges esküvő helye. Rabbink arcán a régi, életvidám mosoly, s talán csöppnyi büszkeség, hogy „no lám, ezt is megértük”, és ott mind a négy szülő, Őt nézi meghatódva, s mi is (Vera a kendő fátyolán át), kezében serleg és ajkán az áldás szavai. Huszonkét év telt el, mióta először „hall-

hattam” őt, s azóta velem volt minden sorsfordulón. S velünk van a menóra, amit Tőle és Ágitól kaptunk akkor.

**A Főrabbinak a városé –
pillanatkép egy csésze
feketével**

1966-ban megjelenik „A könyv”. Többéves kutatómunka gyümölcse, „A pécsi izraelita hitközség története”. („A Könyv” azóta is féltve őrzött kincsem. Már csak azért is, mivel első felindulásomban teleírtam széljegyzetekkel, aztán közösen végigvitatuk – s ő türellemmel fogadta okvetetlen-naiv-kíváncsi kérdéseim rohamát. A dedikálás dátuma: 1972. április 20.).

Írója a pécsi közélet, kultúra, tudomány meghatározó személyisége. Professzorok, képzőművészek, színészek érzik megtiszteltetésnek barátságát, a társasági összefüggéseken élvezik sziporkázó szellemességét, mély műveltségét, finom ironiáját, mely azonnal reagál a legrafináltabb, rejtettebb antiszemita célzásra is. Személyében a Rabbi hagyományos tekintélye, súlya volt jelen a városban, s sugárzott a zsidó közösség valamennyi tagjára az őt körülvevő tisztelet, megbecsülés.

A többi vallási felekezet vezető lelkeszeivel ápolta-építette a kapcsolatot. Jelen volt a város életében.

Kedvenc kávézóhelye a Király utcai Csemege. Hétköznapi délelőtti-tönként itt fogadta széles kalaplegetéssel a város még megmaradt polgárainak üdvözlését, hiszen aki ide betért, szinte mindenki ismerte őt – tudakolva hogylétét, kérdezve véleményét a világ dolgairól.

Egy ízben épp itt várta a részére megkülönböztetett figyelemmel főzött kávét – ez idő tájt épp a második személyautót nyerte a betétkönyvsoroláson. Az ajtóban megjelent Sásdi ügyvéd úr, s megpillantva őt, már messziről szólt feléje:

– Főrabbi úr, van Isten!

Mire ő csendesen, huncut mosolyával: – Én tudom, bárcsak a híveim is tudnák...!

**Családi fénykép Ágival és a
gyerekekkel**

Bárhogy próbálok emléket felidézni, nem sikerül, képeket arról az időről, mikor megszületett Judit, és pár évre rá „a Rabbi fia”, Gabi. Talán a féltékenységgel tehettem, hogy mi most már kiesünk a cukorpikszisből ezentúl...?

De mindenekelőtt „Ági néni”. Ő egy intézmény, aki megteremtette azt a háttérrel, ami Jóska számára – Ő nevezte mindig így – a szellemi szabadság légkörét, a hétköznapi gondoktól való lehetőség szerinti legteljesebb mentesítést biztosította – talán még azt sem kellett tudnia, mennyibe kerül egy kiló kenyér. Szervezte a társadalmi kapcsolatokat, ápolta a barátságokat, finoman simítva el a közösségekben szükségszerűen születő intrikákat, surlódásokat. Olyan természetes könnyedséggel, eleganciával teremtett otthont, nyugalmat, békét, ahogy csak egy küldetéses rabbifeleség képes rá. Posztkamaszkorunk zavarából Ágiva változva segített ki, tapintattal, szinte észrevétlenül, bevezetve minket a tegeződés kölcsönösségébe, megajándékozva a barátság egyenrangúságával.

És megint Judit, a kinyíló csipájú kamaszlány, mindenre kíváncsi-kotnyeles, mindenre nyitott és fogékony – „tisztá anyja” –, Barbra Streisand-i szempár... Ísaak Babel elbeszélését olvasva, „A Rabbi fiában” mindig Gabi láttam, a csendes, visszahúzódo, félénk, későn érő fiút, aki maga a megtestesült szerénység, mely lényé mélyéből fakad, miként a másik ember felé sugárzó feltétlen tisztelet. Úgy érzem, kötődése a városhoz erős, talán ide fűződő rokoni-nagyszülői szálaknál is erősebb. Mintha megértette volna az a szeretet, amellyel

őket, a családot, az Apát körülvette a közösség, no meg a főtéri gimnázium, a társak, tanárok.

**Péntek esti emlék-ajándék
Vidor Gyuri bácsitól**

Nem oly rég kaptam a bennem már elmerült, de földélezhető, 7–8 éves kori emléket Tőle: ahogy meglátom a péntek esti istentiszteletre bevonuló Rabbi bácsit, felderül az arcom, s mondom is, „ma rövid lesz a temp-lom!” – kifigyelhettem ugyanis, ha a Főtisztelendő bácsi tálsz nélkül jön be, azt jelenti, azon az estén nem lesz beszéd. Jó tíz évvel később kezdtem rájönni a péntek esti és nagyünnepi prédikációk ízére, várva, hiányolva azokat. Úgy éreztem, hogy e beszédek hozzám szólnak, tele utalásokkal korábbi beszélgetéseinkre, közös aktuális olvasmányainkra, a körülöttünk zajló eseményekre. Meg voltam győződve, hogy csak én értem és veszem észre e rejtett üzeneteket, s fel sem fogják az „öregek”. Olyan szellemi gazdagság, a természetes emberi szó hitelessége, bölcsessége áradt felénk, hogy attól kezdtem egyre inkább félni – már a hetvenes évek vége felé –, hogy túl jó Ő nekünk, nem is tudjuk eléggé megbecsülni, hogy előbbtöbb elviszik a Fővárosba, elveszik tőlünk. Beszéltünk is erről Ővele, sokszor mehetett volna már, de az itt töltött három évtized... fájó elszakadás, az élete részévé vált hívek, a közösség, a jóban-rosszban kitartás, a város, az emberek... Addig nem is ment, míg utódot nem talált.

Elhangzott a Pécsi Zsidó Hitközség falán elhelyezett tabló avatásakor.

Átadták az idei Radnóti-díjakat

Hagyományosan a Rasszizmus Elleni Világnapon, március 21-én adják át Budapesten a Magyar Ellenállók és Antifaszisták Szövetsége (MEASZ) által alapított Radnóti Miklós Antirasszista Díjat. Ez a nap a humanizmus ünneplése, de egyben a bárminemű faji megkülönböztetés elleni tiltakozás és küzdelem napja is.

Béktelen világunkban óhatatlanul közéleti számvetéssé is alakul az elismerés átadása, hiszen a díj alapítása és első kiosztása óta eltelt 16 évben még sosem alakult úgy, hogy ne kellett volna szembesülni hamis politikai szándékokkal vagy a hamu alatt siető, lángra lobbanó rasszizmussal.

A Radnóti Miklós Művelődési Központban tartott ünnepséget *Hanti Vilmos*, a MEASZ elnöke nyitotta meg, és erős kritikával illette a jelenlegi kormányzatot, felidézve, hogy az amerikai kongresszus előtt tartott 2013-as beszéde óta „a korábbi jogállam, annak valamennyi intézménye szinte teljesen kiüresedett, a hatalom szinte teljesen maga alá gyűrte a korábbi demokratikus jogállami pilléreket. Magyarország már belépett a náci típusú diktatúra kapuján”.

A díj, amint ezt alapító okirata rögzíti, azoknak adható, akik munkásságukkal, véleményformáló kiállásukkal fellépnek a rasszizmus, antiszemitizmus, kirekesztés bármely formája ellen.

Barát Tamás üdvözlő szavai után *Kardos Péter* főrabbi, az Új Élet főszerkesztője zsoldárszöveget idézve köszöntötte a kitüntetetteket, majd emlékeztetpolitikai problémákról szólt.

Az idei díjazottak között ismét nem csak magánszemélyek voltak. Az elmúlt évnek az egész országot – kivéve a hivatalosságokat – megmozdító eseménye volt a közel-keleti menekültek áradata. Bár a betűrendes díjátadásban a lista derekán voltak, elsőként őket kell említeni: a menekültek segítőinek címzett, közös díjat *Bánkuti András* fotóriporter (a MÚOSZ Fotóriporterek Szakosztályának elnöke) és *Kalmár Szilárd*, a Segítsük a menekülteket! szervezet vezetője vehette át. A mindenhol jelen lévő fotóriporterek által megmutatott világ a segítők számát növelte.

A korábbi évek díjazottjainak prózai, verses vagy eléne-kelt műsordarabjai a protokolláris eseményt sokszorosan átélhetővé és megindítóvá tették. Békeffi Lászlónak Az ígérmőkök című, 1939-es (!) írását *Gálvölgyi János* mondta el – és mintha csak tegnap született volna a keserű-mulatságos elemzés a politikai egymásra lícitálókról.

Baranyi Ferenc saját versével emlékeztetett a romlás kezdetének egyik szomorú napjára, amikor Göncz Árpádot kifütyülték. *Hegedűs D. Géza* Márai Sándor Hallgatni akartam című naplókötetéből választott részletet, melyben fölhangozik a ma is időszerű kérdés: Hogyan jutottunk ide? Mi volt az a jobboldaliság, ami Magyarországot ide juttatta?

Az idei kitüntetettek laudációját *Iványi Gábor* lelkes olvasztá fel. A már felsoroltakon kívül megkapta a díjat *Jean Cardoen*, a Belga Veterán Intézet emlékezési és kommunikációs igazgatója; *Galló Istvánné*, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke; *Gajda Péter* (MSZP) XIX. kerületi polgármester; *Hajdu László* (DK) XV. kerületi polgármester; *Halász Judit* színművész; *Horváth Dezső* (független), Kővágóórs polgármestere; *Kiss Anikó*, a Szociális Csomagküldő Mozgalom alapítója; *Molnár György*, a MEASZ Baranya megyei szervezetének elnöke; Rédei Éva, a Láng Téka könyvesbolt vezetője; *Róna Judit* lektor, a MEASZ tagja; *Somfai Péter* újságíró; *Stock Richárd* jogtanácsos; *Ujhelyi István* (MSZP) európai parlamenti képviselő; *Vadai Ágnes* DK-s politikus és *Zsolnai Júlia* színművész.

A színművészek e lista ismert szereplői, de a polgármesterek, politikusok között bántóan kevés az igazán díjra méltó személyiség, ezért is figyelemre méltó, hogy az idei kitüntetettek közül hárman is e tisztséget viselik. Tudósításban nincs helye elfoglaltságnak, de mindenki másától különbözött Rédei Éva méltatása: ő az, aki életre hívta Újlipótváros kedves és szeretni való eseményét, a Pozsonyi Pikniket, és ő teremtetett szinte éjjel-nappali kultúraterjesztő intézményt az aprócska Láng Téka könyvesboltból.

A Humanizmus Nagykövete díjat érdemelte ki munkásságával *Irsai Éva* ortopéd orvos és *Trom András* újságíró. Az ünnepséget Barát Tamás ezekkel a gondolatokkal zárta: „Abban reménykedem, hogy a Radnóti antirasszista díjjal elismert emberek, közösségek a társadalom és a demokrácia élő lelkiismereteként követendő példáká válnak. Munkásságuk eredményeként nem (az Arany János-i megfogalmazással) democsokráciában, hanem demokráciában élhet majd mindenki, Magyarországon is.”

BII

Gerendás Péter lett a Fesztivál művészeti vezetője

Gerendás Péter lett a következő Zsidó Kulturális Fesztivál művészeti vezetője. Ennek apropóján kérdeztük többek között a fesztivállal kapcsolatos terveiről, a fiatal művészek lehetőségeiről, a zsidó szó jelentéséről és a külföldön maradásról.

Hogyan történt a ki-nevezése? Volt esetleg pályázat a művészeti vezetői posztra?

A pályázatot elnyerő cég kért fel erre a megtisztelő feladatra, és én örömmel mondtam igent.

Mik az elképzelések az idei fesztivállal kapcsolatban?

Majdnem húszéves hagyományra tekint vissza a korábban Zsidó Nyári Fesztiválként megismert rendezvénysorozat, amely különböző időpontban, több helyszínen, különleges programokat kínál a hazai és a külföldi közönség számára. Továbbra is szeretném azt a színvonalat megtartani, ami erre a fesztiválra mindig is jellemző volt. Ezért igyekszem, hogy a minőség legyen a legfőbb szempont a művészek kiválasztásánál.

Vannak már konkrét nevek?

Igen, tulajdonképpen a fesztivál programja már majdnem készen van. Több, nagyon érdekes koncertnek nézünk elébe, de nem szeretnék csak egy-egy művészt kiemelni. Annyit elárulhatok, hogy lesznek magyarországi nagy nevek, és lesz külföldi meghívott vendégművész is a fesztiválon.

Tulajdonképpen mitől lesz zsidó egy fesztivál?

A zsidó szó nem azt jelenti, hogy a fellépő művészek kizárólag zsidók lennének, vagy a közönség meg lenne ilyen szempontból szűrve. Ez

egy nagyon befogadó rendezvény, és egyáltalán nem célja bárkit kirekeszteni, megbélyegezni, vagy akár pozi-

vezetője lemondani kényszerült a Petrás Mária miatt kitört botrány miatt. Hogyan lehetett volna elkerülni egy ilyen incidenst?

Nem szeretnék ebben a kérdésben állást foglalni, a tavaly történt dolgokat bírálni vagy elemezni, szívesebben beszélnék az idei rendezvényről.

Vadas Vera is szervező idén nyárra egy hasonló fesztivált Zsidó Művészeti Napok néven. Van helye Budapestén két, szinte egyforma zsidó nyári fesztiválnak?

Teljesen természetes, ha nem befejezni, hanem folytatni szeretné valaki a munkát, miután ilyen sok energiát és évtizedekben mérhető időt beleölt egy rendkívül színvonalas rendezvénybe, amely megérdemelten nemzetközi rangot vívott ki magának. Verának elévülhetetlen érdemei vannak abban, amivé a Zsidó Kulturális Fesztivál kinőtte magát. Mi jó barátságban vagyunk, és egyáltalán nem egymás ellen, hanem egymással szeretnénk dolgozni. Azt szeretnénk, ha a jövőben ez a két fesztivál

kiegészítené, nem pedig gátolná egymást. Hiszek abban, hogy ez teljes mértékben megvalósítható.

Korábban már felferült a Zsidó Nyári Fesztivál kapcsán, hogy a programok nem igazán szólítják meg a fiatalabb korosztályt. Várható valami változás ezen a téren?

Igen, nekem nagyon fontos szempont volt, hogy több olyan, általam ismert és szeretett produkciót is bevegyünk a programba, amelyek a fiatalokat is bevonzzák és megszólítják. Szeretném ezenkívül kicsit a tehetséggondozást is a kezembe venni, vagyis segíteni a fiataloknak, hogy egy ilyen fesztiválon való fellépés a karrierjüket előrelendítse. De azért gondolnom kell a tágabb értelemben vett közönségre is, ezért olyan produkciókat igyekeztem kiválasztani, amelyek magas színvonaluk mellett nagyobb közönséget is vonzanak. Szerencsére Magyarország nagyon gazdag az ilyen jellegű „ásványkincsekben”.

Nagyjából három évvel ezelőtt kapott szárnyra az a hír, hogy Gerendás Péternek elege lett, és elhagyja az országot. Ezt követte az a híradás, miszerint mégis marad. Most viszont éppen Miami-ban sikerült utolérnem.

Ez a téma sokkal komolyabb annál, hogy néhány szóban vagy mondatban válaszoljak. Mindenesetre, ha röviden szeretnék fogalmazni, olyan mederbe tereltem az életemet, hogy az év egy részében külföldön zenélek. Ettől függetlenül nem akarok elszakadni a hazámtól, az otthonomtól, a barátaimtól, a közönségtől. Fontos számomra, hogy az otthoni lényegesebb teendőimet el tudjam végezni, koncertjeimet meg tudjam tartani. Eddig sikerült mindkettőt összehangolni, és remélem, hogy ez a jövőben is így lesz.

A fesztiválon és a külföldi zenélésen kívül még milyen tervei vannak?

Nemrég jelent meg Boldogországi című lemezem, de már egy új anyagon dolgozom, amelynek zenéjét Wolf Péter szerzi, és én írom a szöveget. Ez nagyon vonzó feladat számomra, mert Péterrel nagyon régi és közeli a kapcsolatunk. Több lemezen is dolgoztunk már együtt, Wolf Kati első lemezére is írtunk közösen dalokat.

Kibic / Ádám Péter

Dustin Hoffman: Zsidó vagyok

Dustin Hoffman volt a Finding Your Roots című családfakutató műsor legutóbbi vendége, és meglepő dolog derült ki az egyik ősről – írta meg az Origó.

Mia Farrow mellett Dustin Hoffman volt a vendég a PBS családfakutató műsora, a Finding Your Roots adásában. Itt szembesítették dédanyja sorsával, aki egyik karját elveszítve, gyengénlátóként, időskori demenciában szenvedve érkezett meg a családjával Amerikába az 1930-as évek elején.

A mai Ukrajna területéről származó zsidó asszonyt, Libbát, aki korábban öt évet töltött egy orosz koncentrációs táborban, a Finding Your Rootsot vezető Henry Louis Gates Jr. hősnek nevezte. Hoffman egyetértett ezzel, ekkor kezdtek eluralkodni rajta az érzelmei, s így reagált:

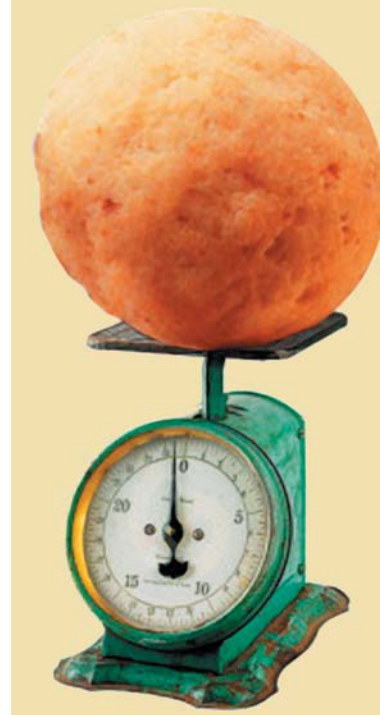
„Ha az emberek megkérdezik ma, hogy mi vagyok, azt mondom, zsidó vagyok. Mindannyian azért élték túl, hogy én itt legyek” – mondta a könnyeivel küszködve a kétszeres Oscar-díjas színész, akinek a szülei soha nem meséltek a család fájdalmas történetéről.

A Coca-Cola külön gyárt peszáchra kóser kólát. A kukoricaszirupot, amit normál esetben használnak az üdítő édesítéséhez, peszáchkor igazi cukorral helyettesítik. Ugyanis peszáchkor az askená zsidók nem esznek kukoricát...

Peszáchkor fontos, hogy ne legyen kovászos a tulajdonunkban. Ez az az al, hogy arra is figyelniünk kell, mit adunk állatainknak enni ebben az időszakban. Természetesen ma már léteznek peszáchra kóser kutyaeledek is.

A világ legnagyobb maceszgombóca. 2009 augusztusában készítették New Yorkban, valamivel több mint 121 kg volt.

Forrás: zsblog / dorimiklos15

Az Élet Menete Budapestén

Az Élet Menete a Szent István Bazilika elé vonul

2016 április 17. 16.00

Találkozó a Dohány utcai Zsinagóga előtt

Beszédet mond Röhrig Geza

IZRAELI SZÍNES

Késsel támadtak az adománygyűjtőre

Az izraeli férfi egy jótékonyági szervezetnek gyűjtött pénzt, amikor a késes férfi rátámadt.

Yonatan Azarihab

A terrortámadásként kezelt eset az izraeli Petah Tikva városában történt. A nagyjából 40 éves ultraortodox áldozatra egy borüzletben támadt rá egy palesztin férfi, aki késével többször is megszúrta az adományokat gyűjtő Yonatan Azarihabot – közölte a Times of Israel, az izraeli rendőrség beszámolója hivatkozva.

Azarihabnak végül sikerült kimenekülnie az üzletből, miközben a bolt tulajdonosa megpróbálta lefogni a késes támadót. Az áldozat ekkor a rendőrség közlése szerint visszatért az üzlethez, kihúzta a nyakába szúrt kést, és azzal megszúrta támadóját. A palesztin férfi pár perccel később meghalt.

Az áldozatot több késszúrással szállították kórházba. A Times of Israel beszámolója szerint nem szenvedett életveszélyes sérüléseket. A borüzlet tulajdonosa nem sérült meg a támadásban.

24.hu

Intézkedések a bevándorlókért

A többek közt az új bevándorlók beilleszkedésének segítségével foglalkozó parlamenti bizottság vezetője, Avraham Nagossa szerint, aki maga is Etiópiából vándorolt be 1985-ben és a kneszet egyetlen etióp zsidó tagja, Izrael elüldözi a magasan képzett új bevándorlókat azzal, hogy felesleges bürokratikus akadályokat gördít diplomájuk honosítása, munkába állásuk elé.

A bizottsági ülésen Nagossa úgy látta, hiába döntött úgy a kormány, hogy felszámolja ezeket a bürokratikus akadályokat, amelyek miatt számos bevándorlást tervező zsidó család meggondolja magát és máshol telepedik le, a minisztériumi apparátus

gátolja ezeket az erőfeszítéseket.

Az orvosok és nővérek letelepedési nehézségei miatt leginkább érintett egészségügyi minisztérium képviselője azt jelezte, hogy a minisztérium jelenleg még nem kész arra, hogy a világ minden tájáról érkező egészségügyi dolgozókat integrálja az izraeli munkaerőpiacra, de bizonyos lépéseket már tett a probléma kezelésére.

A munkába állással kapcsolatos gondok számos foglalkozási csoportot érintenek a könyvelőktől az ügyvédekig és a mérnökökig, a megélénkítő franciaországi bevándorlás pedig különösen hangsúlyossá tette a kérdést az utóbbi időben.

Női pecsétgyűrűt találtak Jeruzsálemben

Ritka, 2500 éves pecsétet ástak ki izraeli régészek egy jeruzsálemi ásatáson, egy nő neve olvasható rajta – írta a The Jerusalem Post.

„Kivételezett jogi helyzete lehetett a pecsét tulajdonosának kora többi asszonyához képest, ami lehetővé tette, hogy tulajdona és üzleti vállalkozása legyen” – közölte az izraeli régészeti hivatal (IAA).

A féldrágakőből készült pecsétre ősi héber betűkkel, tükörrírással az

Elihana bat Gael nevet és a nő apjának nevét írták. A közelben egy másik pecsétet is kiástak, ez a felirat szerint egy Sza'arajahu ben Sabenjahu nevű férfié volt.

A ritka leletet egy terméskövekből épült komplexumban, az óváros falain kívül eső ásatási helyen fedezték fel kilencévnnyi ásás után.

Az IAA megbízásából folyó munka vezetői szerint az ősi épület valaha igazgatási központ lehetett.

Doron Ben-Ami, Jana Csekhanovics és Szalome Kohen közleményükben azt írták, a névre szóló pecsétet, mint Elihana és Sza'arajahué, dokumentumok aláírására használták, és gyakran gyűrűbe foglalták, hogy a tulajdonos mindig magánál hordhassa őket.

Hagaj Miszgv, a jeruzsálemi Héber Egyetem kutatója szerint az eddig feltárt pecsétet csak igen kis részének volt nő a tulajdonosa.

„Az Elihana név nem szerepel a Bibliában, a nő kilétéről semmilyen más információ nincs, ám a tény, hogy pecsétje volt, előkelő társadalmi helyzetére utal” – mondta Miszgv.

MTI

Bíróság előtt a volt főrabbi

A jeruzsálemi körzeti bíróságon Izrael történetében először vádolnak ilyen magas rangú vallási méltóságot csalással, bizalommal való visszaéléssel, súlyosbított körülmények között előnyök elfogadásával, lopással, pénzmosással, adócsalással és bünszövetkezéssel.

Megkezdődött a vesztegetéssel és csalással vádolt Jona Metzger volt askenázi főrabbi pere Jeruzsálemben – jelentette honlapján a Háárec című izraeli napilap.

A tavaly októberben benyújtott vádirat szerint a főrabbi eltulajdonította az általa begyűjtött jótékonyági adományok jelentős részét, és mintegy nyolcmillió sékel (nagyjából 550 millió forint) értékben megvesztegetési pénzeket fogadott el, hogy cserébe zsidó vallásra való átteréseket és konferenciákra való részvételeket igazoljon.

A jeruzsálemi körzeti bíróságon Izrael történetében először vádolnak ilyen magas rangú vallási méltóságot csalással, bizalommal való visszaéléssel, súlyosbított körülmények között előnyök elfogadásával, lopással, pénzmosással, adócsalással és bűnszövetkezéssel.

A volt főrabbi az ártatlanságát hangoztatja, de a nyomozók szerint Metzger sofőrje, Hájim Ejszenstak neki szánt pénzeket vett át a nevében, és szintén részesült a befolyó összegekből.

A főrabbi a rendőrség szerint egyebek között félmillió dollárt (mintegy 150 millió forintot) kapott készpénzben fia esküvőjére, és százötvenezer dollárt (több mint 42 millió forintot) fogadott el egy oligarchától, hogy annak gyermekeit zsidónak nyilvánítsa.

Közpénzek sikkasztásával azért vádolják, mert a nyomozás szerint ellopta az egyik jesiva, vagyis vallási főiskola számára gyűjtött adományok egy részét. Adócsalással azért gyanúsítják, mert az áldásokért és esketésekért kapott pénzeket nem vallotta be az adóhatóságnak, készpénzben kérte, és általában mások közvetítésével kellett átadni azokat.

A per kezdetén a bíró július 1-jére tűzte ki a következő tárgyalási napot, hogy addig Metzger ügyvédjei tanulmányozhassák a százötven dossziét megtöltő, két éven át lehallgatott készületekkel szerzett nyomozati anyagot.

A bizonyítási eljárás jövő januárra várható, amikor heti három ülést tart majd a bíróság.

Jona Metzger 2003 és 2013 között, majdnem tíz évig volt Izrael

Bemutatva. A miniszterelnök Jona Metzger és Köves Slomó társaságában

askenázi főrabbi, de hivatali időszakának végén az ellene felmerült korrupciós vádak miatt előbb átmenetileg felfüggesztette hivatalának ellátását, majd lemondásra kényszerült.

Metzger a két izraeli főrabbi egyike volt. Ő volt az Európából származó zsidók ügyeinek felelőse, míg a másik főrabbi – jelenleg Jichák Joszef – a Közel-Keletről és Afrikából származó (szefárd) zsidók ügyeiert felel.

MTI

A világ legidősebb túlélője

Izrael történetében először az ország polgára, a száztizenkét éves, haifai Iszráel Krisztál lett – a Guinness Rekordok könyve által is elismerten – a világ legöregebb férfinja.

A 112 éves, öt hónapos és huszonöt napos haifai férfi a Guinness illetve-seitől vette át az erről szóló dokumentumot. Életkorának elismertetésében részt vett a Háárec című napilap is, amely segítette megszerezni az igazoló okmányokat. A cím előző gazdája, a japán Koide Jaszutaro január közepén hunyt el, két hónappal száztizenharmadik születésnapja előtt.

A világeletemben cukorkakészítéssel foglalkozó Iszráel Krisztál 1903. szeptember 15-én, a lengyel Zarnow nevű faluban született. Már háromévesen el-

kezdett a helyi zsidó vallási iskolába járni, majd a közeli Lódzba költöztek. Ott családot alapított, és egy cukorkagyártó üzemet hozott létre. 1940-ben a gettóba kellett költöznie feleségével és két gyermekével, ahonnan 1944-ben Auschwitzba deportálták. Két hónap után más légerekbe került, amikor felszabadult, 37 kilós volt. Felesége és gyermekei nem éltek túl a világégést.

A háború után Lódzban újraindította cukorkaüzemét, és ismét megnősült. 1950-ben új családjával Izraelbe költözött, és Haifán telepedett le, ahol újfent cukorkák gyártásával kezdett foglalkozni. Egy fia és egy lánya született, ma már unokák és dédunokák veszik körül.

Lehet, hogy van nála idősebb férfi, de a Guinness Rekordok Könyve csak azt fogadja el, aki élete első húsz évéből származó okmányokkal képes igazolni életkorát. A Kurdisztánban született, Jeruzsálemben élő Zakaria Barasi például a helyi belügyminisztérium nyilvántartása szerint 1900-ban jött a világra, azonban nincsenek eredeti, korabeli okmányai ennek bizonyításra.

A nők általában tovább élnek a férfiaknál, jelenleg a világ legidősebb embere a 116 éves Susannah Mushatt Jones. Az eddigi valaha élt legidősebb ember a 122 évesen és 164 napon 1997-ben elhunyt francia Jeanne Louise Calment nevű nő volt.

MTI / Shiri Zsuzsa

Heisler András: A Sorstalanság felszabadító holokausztregény

Kertész Imre halála az ország és a magyar zsidóság súlyos vesztesége. Fő műve, a Sorstalanság – bármilyen furcsa – felszabadító holokausztregény. Felszabadít, mert leszámol az emberrel és művével, a történelemmel kapcsolatos illúziókkal. Segít pontosan és tisztán látni, mégis esélyt és reményt kínál azzal, mikor főhőse felismeri: azon kívül, ami körülvesz bennünket, mindig ott vannak saját lépéseink.

Azok, amelyek a tőlünk idegen sorsot visszaszerezhetik számunkra. Van mód rá, hogy felelősen élhessük életünket akkor is, ha sokszor nagy árat kell fizetnünk érte. Olyat, amilyent éppen Kertész Imrének kellett, hosszan dacolva a

közönnyel és az értetlenséggel, egészen addig, amíg Spiró György rendkívüli jelentőségű kritikája el nem indította munkáját a százszor is megérdemelt világhír felé.

Kertész Imre a legnagyobb és legkegyetlenebb regényt írta meg a holokausztról egy magyar kisfiú, azaz önmaga élettörténetének pusztá nyersanyagából, s mindezt közös anyanyelvünkön, magyarul.

A Sorstalanságot le lehetett fordítani, részévé vált a világirodalomnak, de teljesen talán csak mi, magyarok érthetjük meg. A múltból beszélt, de mindvégig a jövőről szólt: pesszimizmusa erőt adó éleslátás volt és tömény szeretet. Illik rá a mondás: legyen áldott emléke.

Örömmel értesítünk minden kedves érdeklődőt,
hogy az Újpest–Rákospalota templomkörzetben
az 5776. zsinagógai évben két

SZÉDERESTET

tartunk
(április 22-én, pénteken
és április 23-án, szombaton).

Az imakezdsés időpontja:
pénteken 18:00 óra,
szombaton 19:30 óra

Az ünnepet Szerdócz J. Ervin rabbi vezeti le.

A széderesti vacsoramenu ára 5000 Ft

(kétféle menü között lehet választani).

Visszajelzését április 19-ig várjuk
a 369-0827-es telefonszámon Braun Katalinnál

hétfőtől csütörtökig 9–13 óra között,
vagy e-mailben az ujpestizsidok@gmail.com címen.

Kérjük azokat, akik anyagi okok miatt nem tudnak
jegyet venni, jelezzék, számukra részben
vagy teljes egészében biztosítjuk a részvételt.

Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete – NÜB

Tisztelt Egyesületi Tag!

Április 21-én (csütörtökön)
10:30 órai kezdettel
a Mazsihisz dísztermében
(VII. Síp utca 12.)
közgyűlést tartunk, melyre
tisztelettel meghívjuk;
részvételére feltétlenül
számítunk.

Napirend:

- közgyűlési tisztségviselők megválasztása
- módosított Alapszabály jóváhagyása
- 2015. évi beszámoló

Abban az esetben, ha a közgyűlés a fent meghirdetett időpontban nem határozatképes, akkor annak megismétlésére a napirendi pontok és a helyszín változatlansága mellett 11:00 órakor kerül sor. Ezen közgyűlést a megjelentek szavazati arányától függetlenül határozatképes közgyűlésnek kell tekinteni.

Budapest, 2016. április 8.

Frisch György elnök

Alijázik a brüsszeli merénylet egyik súlyos sérültje

A belga férfi úgy döntött, felépülését követően végleg a zsidó államba költözik – számol be róla a zsido.com.

Walter Benjamin az izraeli médianak beszélt arról, miként élte túl a március 22-i merényletet, amelyben 35 ember életét veszítette és több százan megsebesültek. Ő a jobb lábát veszítette el.

Walter Benjamin

Benjamin visszaemlékezése szerint éppen Izraelbe tartó járatára igyekezett a belga főváros repterén, hogy a lányával tölthesse púrim ünnepét, amikor nagy robajt hallott, amit először petárda zajának gondolt. Húsz másodperccel később azonban a második robbanás kiszakított egy darabot a lábából, a szétrepülő szilánkoktól óriási bőrdíjja védte meg – írta a *Forward*.

A férfi először egy mellette fekvő halottat látott, majd rádöbbsent, hogy elvesztette jobb lábának egy részét. A vérzést egy belga katona segített elállítani, aki kimenekítette, hogy minél előbb orvosi kezeléshez juthasson. „Azt hittem, hogy meg fogok halni” – mondta.

„Valószínűleg összecsomagolok, felülök egy repülőre, és keresek egy kis lakást Izraelben” – beszélt jövőbeli terveiről a belga férfi, aki szeretne az izraeli hadseregben szolgáló lánya közelében lenni. „Ez a legfontosabb dolog számomra az életben.”

A brüsszeli bombatámadások során két antwerpeni jesivahallgató is megsebesült, egy másik zsidó diák pedig a metróállomáson sérült meg könnyebben.

Egy korábbi beszámoló szerint a belga zsidó közösség tagjai közül sokan már nem bíznak a kormány biztonsági intézkedéseinek hatékonyságában. Belgiumban egyre többen döntenek az alijázás mellett, és a terror növekedése miatt fokozatosan nőhet a kivándorlók száma.

Hegedűs–Szombathely együttműködés

Együttműködési megállapodást kötött egymással a szombathelyi hitközség és a BZSH Hegedűs Gyula utcai körzete. Az ünnepélyes aláíráson a hitközségek elöljárói – *Műncz László* körzeti elnök és *Márkus Sándor* elnök –, valamint *Schöner Alfréd* főbbi vettek részt. A főbbi hangsúlyozta: a most elindult együttműködés példaértékű lehet minden magyarországi zsidó közösség számára.

A megállapodás létrejöttét a kölcsönös támogatás vezérelte: a jövőben a felek egymás vallási, oktatási és kulturális életét kívánják segíteni a rendelkezésükre álló szellemi és fizikai eszközökkel. Arra törekednek, hogy minél értékesebb tartalommal töltsék meg az aláírt szerződést.

Vallási területen a másik fél ünnepségein és évente pár alkalommal a pén-teki istentiszteletén való részvételt tűzték ki célul, oktatási területen pedig abban állapodtak meg, hogy a Budapesten jelenleg folyó vallási tárgyú oktatásban bevonják a szombathelyi érdeklődőket is, valamint módszertani segítséget nyújtanak a szombathelyi hitközség tagjainak nyelvtanulásához. A szerződés a kulturális és turisztikai területre is kitér, ahol többek között a másik fél tagjai részére tartandó előadások és közös kirándulások szervezését tartják elsődleges feladatnak. Az elöljárók abban is egyetértettek, hogy a két vallási közösségnek közösen kell keresnie a fiatalok vallási életbe történő bevonásának lehetőségeit.

Az ünnepélyes aláírás keretében a résztvevők ellátogattak a Zsidó Kultúra Házába is, ahol megtekintették a Szentől szemben című kiállítást. Az egyedülálló tablót *Kelbert Krisztina* történész, a kiállítás kurátora mutatta be a budapesti vendégeknek, akik szívesen látnák a fővárosban a tárlat mobil változatát.

TERROR

Szomorú púrim Antwerpenben

A belgiumi Antwerpen városa hatalmas, tízezres ultraortodox közösség lakóhelye, a púrimi ünneplés az év egyik legnagyobb eseménye erre felé, amelyet a város nem zsidó lakossága „Zsidó Karneválnak” hív.

Idén a brüsszeli terrortámadások miatt nem kerülhetett sor erre az örömmünpre, amelyre meghívták zenélni az egyik izraeli tévés tehetségkutató nagy felfedezetteit, az ultraortodox rocker-testvérpárt, *Gil és Aryeg Gatot*.

Egy darabig azt lehetett hinni, hiába jöttek, szabadtéri zenélésre nem volt lehetőség és alighanem kedv sem a több mint 30 halottat gyászoló, a tisztítástól sokkolt Belgiumban.

A testvérek úgy döntöttek, hogy a tervezett nagy fellépés helyett bensőséges lakáskoncertet adnak a helyi kö-

zösség egyik tagjának nappalijában, hogy dalaikkal vigaszt nyújtsanak, részt vegyenek a közösség szomorúságában és enyhítsék azt, ha már az örömeikben nem tudtak részt venni: a Sound of Silence-től a zsoldároktól terjedt műsorok. Ők úgy fogalmaztak, megpróbálták spirituálisan felemelni, megerősíteni és megvigasztalni hallgatóikat.

A Gat testvérek 2013-as sztárrá válásuk óta számos koncertet adtak Európa és Észak-Amerika zsidó közösségeinek, és még Panamába is eljutottak.

Brüsszelben is játszottak volna a tervek szerint. Ez most elmaradt, de úgy remélik, hogy a jövő hónapban sor kerülhet rá.

Nyílt nap bölcsődénkben

A Wesselényi utcai iskolán belül működő bölcsődénkbe várjuk azokat a játszópajtásokat, akiket érdekel egyedileg kidolgozott, luna-solaris alapú kreatív vallásoktatásunk, akik szeretnek sokat játszani a szabad levegőn és a csoportszobában is, figyelni saját ősfánkon a természet körforgását, akik szeretnének a jiddiseket szűrőjén át ismerkedni a minket körbevevő világgal, akik szeretnek jókat mókázni hétköznapiokon és nagyokat ünnepelni a zsidóság ünnepnapjain. Várunk Titeket Szüleitekkel, nézzetek meg minket nyílt napunkon, május 10-én, vagy egyeztetés után egy másik, izgalommal teli napon.

Tel.: +36-30-753-6448

Web: www.wesselenyiiskola.hu

Mail: wesselenyi.bolcsode@gmail.com

A halhatatlan Seress Rezső

Egyszer már megérne egy alaposabb zenei és szövegelemzést, vajon hogyan, mitől lett Seress Rezső hungarikum, nemzeti intézmény. Legalábbis olyan összefüggésben, hogy szerte a világban a zeneértők ismerik Bartók nevét, a zeneélvezők pedig a Szomorú vasárnap/Gloomy Sunday szerzőjét.

Fesztbaum Béla ideális meg- és felelevenítője a néhai Spitzer Rudinak. Rajong ezért az apró természetű, zongorán csak nagyon korlátozottan (értsd: egy, esetleg két ujjal) játszó, szomorú emberért. Évek óta készült valami nagyobb szabású dobásra, míg aztán egyszer csak beleénekelte magát a Kék Duna Szalonzenekarba – és kiderült, hogy csodásan tudnak együtt is működni.

A Seress-dalokból összeállított műsor sorozatban megy az Óbudai Társaskörben, akkora sikerrel, amilyenről a zeneszerző-szövegíró csak álmodhatott. Igaz, Fesztbaum a dalokat kivette/kivitte a vendéglátózásból (Kulacs étterem, alias Kis New York, illetve Kispipa). A vicc az, hogy ezek a néha derűs, jobbára mégis szomorkás dalok beleragadtak minden korosztálynak a közös emlékezetébe, és kirándulás közben, társaságban, néhány pohárnyi sör vagy inkább bor után előbb-utóbb rákezd valaki. A többi meg követi.

Az élő koncert közönsége sem tesz másképpen. Mintha a 18. századi népének (nem népdal, hanem zsolnárt) újabb kori megfelelője lenne a Szeressük egymást, gyerekek, a Fizetek, főúr, a Nem az a fontos, az ember hány éves meg a többi. Mi adta a varázsát? – csaknem megfejthetetlen. Ha úgy hallgatjuk, ahogyan játszotta, egyujjas produkcióként, az a zene semmiség. Üres, mint egy jellegzetességek nélküli arc. Viszont: éppen az ilyet lehet színezní, sminkelni, bármivé alakítani. Ezt tette egyébként *Berki Sándor Dezső*, aki a hangszereléssel csodát mivelt: a giccsközeli szöveget, egyszerűcske dallamot igazi fájdalommal, kis tragédiává emelte.

Fesztbaum nem akar érzelmes lenni, kedves fahangon tálalja a dalok közhelyeit. Mert ha

komolyabban megpiszkáljuk, azok csak ilyenekből vannak összerakva. Ne is beszéljünk a Szomorú vasárnap kulisszahasogató megfogalmazásairól (Jávor László verssé kalapált személyes fájdalma), amelyeket éppen szárazabb, parlando előadásmóddal tesz fogyaszthatóvá – Berki hegedűszólója pedig századfordulós orosz románcokat idéz. Szóval nincs mese, a művészi talentum adja el őket.

Hogy a legendává vált egyszerű zseni zavarral vagy örömmel fogadná a Seress Rezső-est így feldolgozott dalait, nem lehet tudni. Csak azt írta, amit gondolt. Nem gondolt bonyolult dolgokra, és azt is a maga egyszerűségében írta le. Ettől az egyszerűségtől nem lehet költészetként mérni a dalokat – és talán ezért tudta óriási tömegek lelkét megszólítani.

Fesztbaum feltétlenül jobban énekel és zongorázik az egykori dalszerzőnél – és óriási szolgálatot tesz Seress Rezső emlékének, népszerűsítésének. A nekünk okozott élvezetről nem is beszélve.

Dalok a Kispipából / Seress Rezső-est
Fesztbaum Béla és a Kék Duna Szalonzenekar
Óbudai Társaskör és Rózsavölgyi és Társa produkció

Bedő J. István

SPÁNN GÁBOR

Intimitás

Nemrégiben történt, hogy templomkörzetünk sálesiüdeszén – tekintettel arra, hogy fiam személyében sofőröm volt – nemcsak a gazdag svédasztalt látogattam sűrűn, hanem a kocsmának kinevezett, italokban bővelkedő elosztót is. Tudom, ezzel rácsáfoltam az örök közmondásra: egy zsidó ne igya, hanem árulja. Meg is büntetett érte a Jóisten, mert annyira fűtött belül a kóser pálinka, hogy fittyet hánytam az évszakra, és fellehetően kicsit megfáztam. Ebből következőleg éltem meg az alábbiakat.

Állok a gyógyszerár pénztáránál, és szorongatom receptjeimet. Én ugyan nem szégyellem, hogy vérnyomáscsökkentőre és antidepresszánsra fizetek elő, de az orvosi vény bizalmas, személyes okmány. Az előttem álló hölgy kerül sorra, és a gyógyszerész egymás után teszi be a kasszagépbé receptjeit, és a mi oldalunkon lévő digitális kijelzőn szép sorban jelennek meg a patikaszerek, amiket a hölgy majd kifizet, mintegy élénk tárva teljes diagnózisát.

Reggel, korán, éhgyomorra vagy harmincadmagammal várakozom a szakorvosi rendelőintézet laboratóriuma előtt. Kijön egy nővér, és elkiáltja magát: Ki vár PSA-vizsgálatra és ki sima vérvételre? Néhány idősebb korú férfi szégyenlősen felemeli a kezét, és vigyáz, hogy ne nézzen a másokra (a PSA az a vérvizsgálat, melynek eredményéből kiderül, hogy az illető hajlamos-e prosztatákra). Bent a laborban ötünket egyszerre hívnak be, és itt is zajlik a zenés szelektálás. Az asszisztensnő elkiáltja magát: Akik cukrosok, jöjjenek hozzám, többiek a túloldalra. Itt karitatív élményben is részem van. Tudniillik az előttem sorra kerülő hölgy már ül az asszisztensnő előtt a széken, de amikor meglátja a tűt, amivel vért vesznek majd tőle, leajulni készül. Így módomban van elkapni.

Idős, Kossuth-díjas színész nő mammográfiai vizsgálatra vár. Már behívták, derékig levetkőzött, mikor a szakasszisztensnő közli vele: elnézést kér, neki telefonálnia kell egyet gyorsan, a művész nő maradjon nyugodtan így. Ő marad is, és eközben egy vadidegen férfi beteghordó nyit be, és megkérdezi a félmeztelen beteget, nem tudja-e, hol van Katinka.

Ennyit a személyes adatok védelméről, amire egy egész hivatal szakosodott. De a csúcs mégsem ez. Ismét patikában voltam gyógyszer kiváltani, mikor előttem egy idős hölgy átadta a vényt, és a gyógyszerész ennyit mondott: 5600 forintot kérek. A beteg majdnem sírva fakadt, és így felelt: drágám, vagy adjon valami olcsóbbat, vagy kérem vissza a receptet és bízom az imáimban.

Mi, zsidók, ezt több ezer éve tudjuk...

...és ideje van a nevetésnek

Lélekszakadva esik be három zsidó a rabbihoz:

– Képzeld, rabbi, egy huligán megkergetett bennünket!

– De miért futottatok előre? – csodálkozik a rabbi. – Hiszen ti hárman voltatok, ő meg csak egyedül.

– Mert nem tudtuk, hogy melyikünket kergeti.

A katolikus pap kérdi a rabbit:

– Kedves rabbi! Miért van az, hogy a zsidó a kérdésre mindig kérdéssel válaszol?

Rövid gondolkodás után a rabbi válaszol:

– Hát már miért ne kérdezhetne az a szegény zsidó?

Grün már a tizedik menetet üli végig a körhintán. Láthatólag nagyon rosszul bírja. Kékül, zöldül, minden baja van.

– Miért nem szállsz le, ha nem bírod? – kérdi Kohn.

– Tudod, a körhintás tartozik nekem kétezer forinttal, és csak így tudom behajtani rajta az adósságát.

TOKAJI BOR ismét a piacon!

Kiváló minőségű, az izraeli Beth Din Tzedek felügyelete alatti Rav Jakob Solem Taub autentikus hechsherével ellátott, Pészachra kóser borok, a nagymúltú tokaji borvidékről, szigorúan ellenőrzött, tradicionális eljárással készítve, most sokak kérésére a 0,5 literes kiszerelés helyett 0,75 literes palackokban, kiemelkedő évjáratokban!

Kizárólagos forgalmazó:
Börze Kft., 1037 Budapest, Bécsi út 250.,
info@borze.hu, Mobil: +3630/9578-291

Tokaji száraz Furmint 2015 – 0,75 l

Tokaji félédes Furmint 2015 – 0,75 l
(mevushal változatban is kapható)

Tokaji Aszú 5 puttonyos 1999 – 0,5 l

Természetesen az izraeli Zion és Carmel pincészet népszerű és kiváló minőségű borai továbbra is változatlanul elérhetők forgalmazásunkban.

A borok megvásárolhatók:

- MAZSIHISZ-BZSH Székház - 1075 Budapest, Síp u. 12. (Tel: 0630/9578-291)
- Ortodox Kóser üzlet - 1074 Budapest, Dob u. 35. (Tel: 0620/318-0640)
- Kóser Piac Budapest - 1075 Budapest, Dohány u. 36. (Tel: 0670/632-2771)

Herzl Tivadar örököül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-uaia.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

